

Téveszmék, mítoszok tartják fogva az európai gondolkodást

2015 augusztus 19. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Aki az uborkagörbületi vagy a csirkejóléti uniós direktívákat kárhoztató írást vár, nyugodtan lapozzon tovább. Arról itt nem lesz szó.

Sokkal inkább azokról a téveszmékr?l, amelyek fogva tartják az európai gondolkodást, és amelyek miatt az unió úgy néz ki, mint egy légy, amelyik ahelyett, hogy kirepülne a palack száján, újra és újra az üveg falának ütközik.

Legyen szó görög válságról, közös valutáról, szuverén adósságról, orosz–ukrán háborúról, az elmúlt 70 évben felállított mítoszok tartanak fogva minket. Nincs semmi kifogásom a mítoszok ellen, ha m?ködnek, és ha er?sebbé tesznek egy közösséget. A probléma épp az, hogy ezek a mítoszok tesznek tönkre bennünket.

Kezdjük a leger?sebbel, amely egy sor téves következtetés levonásához vezet: az EU-nak köszönhetjük, hogy Európa az elmúlt hetven évet békében töltötte. Ez ma az unió létét igazoló legfontosabb érv. Ezzel az állítással több probléma van, amelyek szorosan összefüggnek. Az európai közösség országainak békéjét nem az unió mennyei harmóniája vagy a fáradhatatlan brüsszeli bürokraták szavatolták az elmúlt b? fél évszázadban, hanem az amerikai fegyverek. Egészen precízen: Európa azért élt békében, mert az Egyesült Államoknak ez érdekében állt. A hidegháború éveiben a küls? fenyegetés, amelyet Szovjetuniónak hívtak, keltette életre a NATO-t, ezt az USA által vezetett szervezetet, amely az európai államokat a küls? fenyegetés ellen megszervezte. Az európai országoknak, ha lett is volna kedvük háborúzni, egymásnak menni két kimerít? világháború után, azt a szovjet fenyegetés és az USA mindenképp megakadályozta volna.
Szintén a hidegháborúnak köszönhet?, hogy Franciaország és az Egyesült Királyság atomhatalom lett, amely tény önmagában is elegend? egy európai háború esélyeinek minimalizálására, atomhatalmak ugyanis még korlátozott háborút sem szoktak vívni egymással.

Amikor az európai béke örvendetes meg?rzésér?l beszélünk, azt is látni kell, hogy 1945 el?tt a világ hatalmi központja Európában volt. 1945 után ez Washingtonba és Moszkvába került. Franciaország, az Egyesült Királyság és Németország többé már nem volt világhatalmi tényez?, ezért annak az esélye is csökkent, hogy világméret? konfliktusokat robbantsanak ki. Egész egyszer?en nem volt miért: egy esetleges európai háború kevés haszonnal kecsegtetett, hiszen a zsetonokat már Washingtonból és Moszkvából tették fel a rulettasztalra.

Az európai béke kapcsán mindig az európai államok egymás közti konfliktusainak hiányára gondolunk, és figyelmen kívül hagyjuk, hogy a kontinenst kívülr?l sem érte katonai kihívás. Ezt ugyan magától értet?d?nek tekintjük, de a valóság az, hogy az Egyesült Államok fegyverei nélkül a Szovjetunió – még a francia és brit atomfegyverek ellenére is – gond nélkül legyalulta volna a kontinenst. Békénket tehát nem az unió biztosítja, hanem az Egyesült Államok geopolitikai érdeke és katonai képessége, hogy ennek érvényt szerezzen.
Ebb?l következik azonban egy kell?en nem hangsúlyozott tény: az Európai Unió nem szuverén entitás. Ha

élesebben akarnánk fogalmazni, az Európai Unió egy olyan szervezet, amelyet az amerikai szándék hozott létre, és amelyet amerikai fegyverek védenek. Lehet-e önálló geopolitikai akarata ezek után az uniónak? Elképzelhet?-e, hogy az unió saját érdekét kövesse egy geopolitikai kérdésben, akár az Egyesült Államokkal szemben? Naivnak vagy ostobának kell lenni, hogy valaki erre igennel válaszoljon. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az Európát érint? legfontosabb kérdésekben (kiváljon-e Görögország ez eurózónából, közeledjen-e az EU Ukrajnához) az európai államok szándékai korlátosan érvényesülhetnek.

Ha nem az unió garantálja az európai polgárok békéjét, akkor az uniónak más legitimáció után kell néznie. Ez lenne a jóléti legitimáció, amivel két probléma van. Csak a bolondok és a közgazdászok hiszik, hogy valami képes a végtelenségig n?ni. 2008. szeptember 16-ig úgy t?nt, hogy ennek a két csoportnak lesz igaza. A Lehman Brothers cs?dje azonban mindent megváltoztatott. A közel hét éve bekövetkezett globális pénzügyi válságot az unió a mai napig nem heverte ki. S?t, Európa déli része kilátástalanul leszakadt, és csak id? kérdése, hogy ott mikor tör ki egy újabb, a göröghöz hasonló, de azt méreteiben túlszárnyaló válság.
De van itt még valami: a szovjet elnyomás alól felszabaduló és az elmúlt 25 évben keményen dolgozó közép-európai államok képtelenek voltak megközelíteni az európai magállamok életszínvonalát. Lehet okos közgazdasági számításokat végezni, hogy Szlovákia vagy Lengyelország el?rébb tart-e, mint Magyarország, de a helyzet úgy áll, hogy a magyarok éppúgy Németországban és az Egyesült Királyságban dolgoznak vendégmunkásként, mint kelet-közép-európai társaik. A lengyelek ráadásul sokkal nagyobb arányban. Miközben a második világháború után a német gazdasági csodához elegend? volt 25 év, a közép-európai országok ugyanennyi id? alatt nem gy?znek csodálkozni, hogy miért nem élnek úgy, mint nyugat-európai társaik.

Az Európai Uniónak van egy másik, gyengébb lábakon álló és korántsem mindenki által osztott önlegitimációs érve, s?t ígérete, mégpedig, hogy fel fogja számolni a nemzetállamokat. A római szerz?dés egy mind szorosabb uniót hozott létre. A maastrichti szerz?dés még ennél is tovább megy, és nem a nemzeteket, hanem magukat az állampolgárokat akarja közelíteni egymáshoz, egy új Európai Egyesült Államokat hozva létre. Abba most ne is menjünk bele, hogy maga a nemzetek nélküli Európa mennyire elhibázott és tömegtámogatást nélkülöz? politikai szándék. A mind szorosabb unió olyan rögeszmévé vált, amelyt?l az EU a tények látványos cáfolata ellenére sem képes szabadulni. Az elmúlt hetven év semmit sem lazított a nemzetállami köt?déseken, s?t, egy nemzeti reneszánsz tanúi lehetünk az utóbbi években. Ennek a rögeszmének egy sor gyakorlati és – tegyük hozzá – káros következménye van.

Ahelyett, hogy az európai államok praktikus, életszer?, megvalósítható, hasznos és az európai emberek által is támogatott megoldásokat keresnének a feszít? problémákra, mint például a bevándorlás vagy a munkanélküliség, elkeseredett küzdelmet folytatnak azért, hogy a fellelt megoldás egyúttal a szorosabb integrációhoz is hozzájáruljon. Akkor is, ha ez lehetetlen. Akkor is és ott is több Európai Uniót er?ltetnek, ahol szemmel láthatóan épp az unió valamely intézménye (például a közös fizet?eszköz) okozza a problémát. Brüsszel úgy érzi, hogy az uniós projekt szenvedne jóvátehetetlen csorbát, ha valahol vissza kéne bontani a nagy „Európa-ház” rosszul megépített falait. Az unió falai visszabonthatatlanok, mert az európai elit hite szerint az háborúhoz és szegénységhez vezet.

És végül a legsúlyosabb tévedés talán az, hogy mindezen falak védelmét egy kiterjedt, szövevényes intézményrendszerre bízták, abból a meggy?z?désb?l kiindulva, hogy csak az er?s intézmények szabhatnak gátat a „tomboló nacionalizmus” és az er?s vezet?k törekvéseinek. A jól m?köd? intézmények fontosak, szükségesek. Ahogy az azokat m?ködtet?, jó képesség?, éleslátású, felel?sséget vállalni képes és elszámoltatható vezet?k is azok. Európa azonban mára szívós, kitartó munkával szám?zte a valódi vezet?ket a kontinensr?l, ha pedig mégis talál egyet, akkor arra minden haragját rázúdítja.
Amíg ezek a dogmák tartják fogva az európai elitet, addig fog az a bizonyos légy egyre dühödtebben nekirepülni az üveg falának. Már nem sok ideje van, hogy megtalálja a palack száját.

Lánczi Tamás

A szerz? politológus, a Századvég Alapítvány vezet? elemz?je.

www.napigazdasag.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló